

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

Guidelines for Development of Innovative Leadership of School Administrators
under of Nakhon Sawan Primary Educational Service Areas Office 1

ณัฐพงษ์ อินไช¹, สุพัฒน์นา หอมบุปผา², สาธิต ทรัพย์รวงทอง³
Natthapong Inkai¹, Supattana Hombubpha², Satorn Subruangthong³
Corresponding Author E-mail: natthapong.in@nsru.ac.th

Received: 2024-02-26; Revised: 2024-03-12; Accepted: 2024-04-06

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล 2) หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และ 3) ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำนวน 316 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการเทียบสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีความเที่ยงเท่ากับ 0.93 ของแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับปัญหาสูงสุด คือ การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมและค่านิยมเอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์ และการมีวิสัยทัศน์ การเปลี่ยนแปลงมุ่งสู่นวัตกรรม ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน มองเห็นภาพอนาคต มีวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ทันสมัยสามารถนำไปสู่การสร้างสรรคนวัตกรรม ตื่นตัวอยู่เสมอต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน 3) การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ยุคดิจิทัล

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Master of Education students, Education Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

⁴ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

⁵ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

⁶ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

This research aimed to study 1) the problem of innovative leadership among school administrators. In the digital age 2) find ways to develop innovative leadership of school administrators in the digital age and 3) evaluate ways to develop innovative leadership of school administrators in the digital age The sample group used in the study consisted of 316 educational institution administrators and teachers obtained by means of simple sampling by comparing proportions. The tools used to collect data include questionnaires, focus group recording forms. and an assessment of innovative leadership development methods for school administrators in the digital age The reliability value is 0.93. Statistics used to analyze the data by finding the average and standard deviation. The research results were found as follows;

1) Problems of innovative leadership among school administrators in the digital era Overall, it is at the highest level. When considering each area, it was found that the area with the highest level of problems was teamwork and participation. creative thinking innovation Creating an innovative organizational atmosphere and values conducive to learning Building networks and connections and having a vision for change towards innovation, respectively. 2) Guidelines for developing innovative leadership of school administrators in the digital era is that school administrators should be aware of changes in the current situation. Visualize the future Have a vision of a modern educational institution that can lead to innovation. Always be alert to changes in the current situation. 3) Evaluation of innovative leadership development approaches for school administrators in the digital age in all 5 areas, overall at a high level.

Keywords: Innovative Leadership, Digital

บทนำ

ในโลกยุคดิจิทัลปัจจุบัน สังคมและเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลต่อการบริหารจัดการในทุกอาชีพ จึงมีความจำเป็นที่ต้องปรับตัว อย่างมากพร้อมรับกับสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันแม้กระทั่งสถานศึกษาทั่วทุกแห่งที่จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโครงสร้าง การบริหารงานให้เข้ากับบริบทและสถานการณ์ที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทและเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนสถานศึกษา ให้ก้าวหน้าตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้ง ในส่วนของระบบการเรียนการสอนและการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบ บริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทย สามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก จากการทำยุทธศาสตร์พัฒนาบนพื้นฐานนโยบายไทยแลนด์ 4.0 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2559: 4) ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 วาระที่ 1 กล่าวถึง การเตรียมคนไทย 4.0 เพื่อก้าวสู่โลกที่หนึ่ง เปรียบเสมือนการเตรียมเมล็ดพันธุ์ใหม่ ด้วยการบ่มเพาะคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 ควบคู่ไปกับการพัฒนาคนไทย 4.0 สู่โลกที่หนึ่ง โดยปรับเปลี่ยนจากคนไทยที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำกัด เป็นคนไทยที่มีความรู้ และทักษะสูง มีความสามารถในการรังสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ (Generative Learning) (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2559: 19)

กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องจึงได้กำหนดแนวทางหรือนโยบายจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับ ยุคดิจิทัลเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งได้พัฒนาโครงสร้างการบริหารงานภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นมาตรฐาน เดียวกัน โดยพลิกโฉมระบบการศึกษาไทย ด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาทุกระดับ การศึกษา เพื่อให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาผ่านระบบดิจิทัล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2564: 1-2) ทั้งนี้เพื่อผลิตให้ผู้เรียนเกิด การริเริ่ม คิดค้น สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดความเป็น นวัตกรรมทางการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิด “ผลผลิต” หรือ “นวัตกรรม” ซึ่งต้องมีผลผลิต (Product) ของสิ่งใหม่ ๆ และ ผลผลิตของสิ่งนั้นต้องเป็นสิ่งใหม่ (Innovation) เมื่อเป็นการศึกษา 4.0 จึงหมายถึงการศึกษาที่สามารถสร้างหรือพัฒนา

ผู้เรียนให้ผู้เรียนมีความสามารถสร้างผลผลิตขึ้นมาให้ได้ และเป็นผลผลิตที่สะท้อนความคิดใหม่ ระบบใหม่ การกระทำใหม่ ปรากฏชัดเจนนัยที่เรียกว่า “นวัตกรรม” (Innovation) (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, และคณะ. 2562: 2) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำกับนวัตกรรมในการพัฒนาการศึกษาให้ทันต่อโลกปัจจุบัน โดยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นการแสดงออกถึงคุณลักษณะของผู้นำที่มีสมรรถนะ บุคลิกภาพ บทบาท ซึ่งสามารถหาแนวทางในการดำเนินการใหม่ ๆ รวมทั้งใช้กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการขับเคลื่อนให้บุคลากรสามารถสร้างนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่บริหารและจัดการศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาภายใต้สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 156 โรง ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 132 คน และครูผู้สอนจำนวน 1,074 คน ซึ่งบุคลากรทั้งสองฝ่ายเป็นบุคลากรสำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนอันเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยโรงเรียนเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ซึ่งสภาพปัจจุบันการบริหารงานภายในสถานศึกษากำลังประสบปัญหาอย่างมากในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของนโยบายไทยแลนด์ 4.0 จากการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัล ทำให้กระทรวงศึกษามีการปรับเปลี่ยนนโยบายจัดการศึกษา ในการบริหารการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องอาศัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพื่อตอบสนองนโยบายทางภาครัฐ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานภายในสถานศึกษาอย่างมาก ที่จะขับเคลื่อนการศึกษาให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพพร้อมรับกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (กลุ่มงานสารสนเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างมากในการบริหารสถานศึกษาในการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

1. ความหมายของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

การสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กรเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้นำ หรือผู้บริหารในยุคดิจิทัล ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) เพื่อเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสที่สลับซับซ้อน และค้นพบแนวทางในการดำเนินงานใหม่ ๆ ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ดังนี้

จूरिवรณ จันพลา (2559: 53-60) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) หมายถึง ผู้นำที่มีความสามารถในการจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดแนวคิดหรือแรงจูงใจในการพัฒนานวัตกรรม

กนกอร สมปราชญ์ (2562: 85) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม หมายถึง การเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดการคิดค้นแนวทางในการดำเนินงานใหม่ ๆ หรือทำให้เกิดการสร้างนวัตกรรมในองค์กร ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Weiss, & Legrand (2011: 36-37) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม หมายถึง การแสดงออกของผู้นำที่มีความสามารถในการเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสที่สลับซับซ้อน และค้นพบแนวทางในการดำเนินงานรูปแบบใหม่ ๆ หรือไม่เคย

เกิดขึ้นมาก่อน โดยผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องมีความฉลาดทางนวัตกรรม (Innovative intelligence) เพื่อช่วยให้สามารถตอบสนองและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริงได้ดีขึ้น และช่วยให้เกิดนวัตกรรมในองค์กรมากขึ้นอีกด้วย

Adjei (2013: 103-106) ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม หมายถึง การสังเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำต่าง ๆ อย่างหลากหลายในการที่จะมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้คิด เพื่อจะผลิตผลงานและการให้บริการอย่างสร้างสรรค์

กล่าวโดยสรุป ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เป็นการแสดงถึงคุณลักษณะของผู้นำ หรือผู้บริหารที่มีสมรรถนะด้านบุคลิกภาพ บทบาท และความสามารถในการเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสที่สลับซับซ้อน สามารถค้นพบแนวทางในการดำเนินงานใหม่ ๆ โดยเน้นสัมพันธภาพของบุคลากรที่มีคุณภาพ และความไว้วางใจของสมาชิกในองค์กร รวมทั้งใช้กระบวนการเชิงสร้างสรรค์ทางนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนให้บุคลากรสามารถสร้างนวัตกรรมในรูปแบบผลผลิตและการให้บริการได้อย่างสร้างสรรค์

2. องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะบางประการที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่สามารถขับเคลื่อนนวัตกรรมภายในสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ดั่งนั้น มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

จิวรรณ จันทลา (2559: 147-155) ทำการศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้ประกอบการในธุรกิจแปรรูปอาหารพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้ประกอบการในธุรกิจแปรรูปอาหารมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ที่มุ่งสู่นวัตกรรม 2) การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) การสร้างเครือข่ายและการจัดการความรู้ 4) การกำหนดโครงสร้างการทำงานแบบทีม 5) การสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจในเป้าหมายด้านนวัตกรรม และ 6) การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธมมสุโท, และพระครูปลัดพงษ์พันธ์ ขนดีโสภโณ (2559: 313-324) ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในทศวรรษหน้า พบว่าองค์ประกอบคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรมประกอบด้วยด้านที่ 1 องค์ประกอบคุณลักษณะด้านทักษะ ด้านที่ 2 องค์ประกอบคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านที่ 3 องค์ประกอบคุณลักษณะด้านทางสังคม และด้านที่ 4 องค์ประกอบด้านคุณลักษณะด้านบทบาทหน้าที่

ปวีณา กันลิน (2560: 1833) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระราชรัฐเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและทำงานเป็นทีม 3) ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากร 4) ด้านการคิดสร้างสรรค์ 5) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยี และ 6) ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมนั้น ต้องมีคุณสมบัติในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ด้านนวัตกรรมอย่างชัดเจน และสร้างสรรค์ โดยจัดบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อการมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างนวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งต้องส่งเสริม สนับสนุนนวัตกรรม สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และมีการติดตามกระบวนการดำเนินงานของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

3. คุณลักษณะของยุคดิจิทัล

สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ, ศรินทิพย์ กุลจิตรตรี, และโกวิท จันทะปะละ. (2563: 245-259) ในปัจจุบันนี้นับได้ว่าเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและอินเทอร์เน็ตพัฒนาการจากยุคอุตสาหกรรมมาสู่ยุคดิจิทัลซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์และนักเรียนของสถานศึกษาสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาหรือแม้แต่สถานที่ ซึ่ง มณีรัตน์ สุดเต้ (2563: 39) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะยุคดิจิทัลที่สำคัญมี 3 ประการ คือ

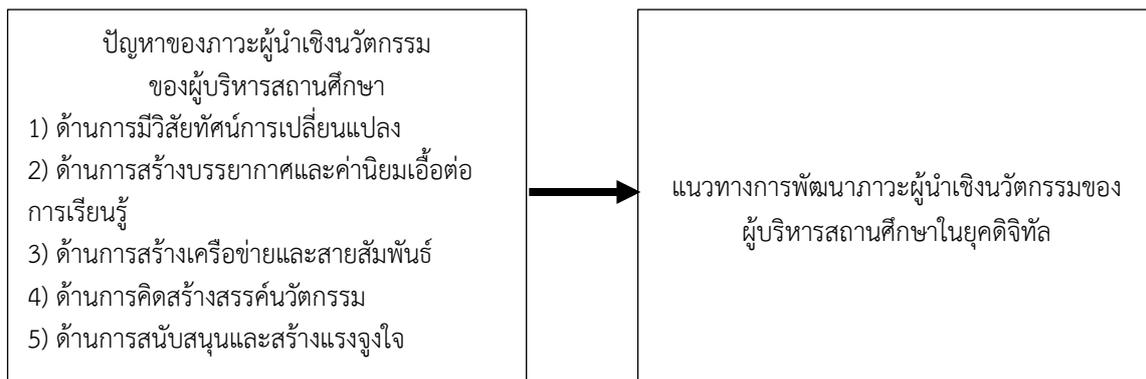
- 1) ความรวดเร็วในการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บ หรือการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ของผู้ใช้
- 2) การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่มีขอบเขตหรือข้อจำกัดในเรื่องเวลาหรือสถานที่ ทำให้ สามารถเข้าถึง รับรู้ และเรียนรู้ได้ทุกที่ และทุกเวลา

3) การใช้เทคโนโลยีมาบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ ให้ทุกคนสามารถจัดเก็บ เข้าถึง ใช้พัฒนาความรู้ เผยแพร่และแบ่งปันความรู้ได้อย่างทั่วถึง

คุณลักษณะสำคัญของยุคดิจิทัลข้างต้นนี้จึงมีผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา รวมถึงคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ของสถานศึกษาซึ่งมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา จนถึงกริเริ่มนวัตกรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งการมีทัศนคติต่อเทคโนโลยีและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกต้อง ย่อมส่งผลทำให้การลงทุนและการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสม เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มี โดยศึกษา 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการสร้างบรรยากาศและค่านิยมเอื้อต่อการเรียนรู้ 3) ด้านการสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์ 4) ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 5) ด้านการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นกรอบความคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นเป็นการศึกษาการศึกษาปัญหา หาแนวทาง และการประเมินแนวทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำนวนรวมทั้งสิ้น 1,230 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารในสังกัดทั้งหมด 156 คน และครูในสังกัดทั้งหมด 1,074 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คอ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเปิดตาราง Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 316 คนประกอบด้วย จำนวนผู้บริหารสถานศึกษา 42 คน และจำนวนครูในสังกัดจำนวน 274 คน โดยใช้การเทียบสัดส่วน และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ในขั้นตอนนี้ เครื่องมือการวิจัยที่เป็นแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (Checklist)

ตอนที่ 2 ปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในยุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบของไลเคอร์ท (Likert Scale) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นการสอบถาม 5 ด้าน คือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการสร้างบรรยากาศ และค่านิยมเอื้อต่อการเรียนรู้ 3) ด้านการสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์ 4) ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 5) ด้านการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ร่างแนวทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในยุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยนำปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยนำผลสรุปที่สูงที่สุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้าน มากำหนดหัวข้อในการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เพื่อจัดทำแบบเสนอร่างเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน และนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาสังเคราะห์ และจัดทำแนวทาง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

3. วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากโรงเรียนในการเก็บข้อมูลในการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างในรูปแบบ Google Form เก็บรวบรวมด้วยระบบ Online ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 316 ฉบับ โดยคิดเป็นร้อยละ 100

3.3 ผู้วิจัยรวบรวมแล้วนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อหาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในยุคดิจิทัล มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 หากคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (α) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98

4.2 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากการสนทนากลุ่ม เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

5.1 ค่าเฉลี่ย \bar{X} (Mean)

5.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

รายการ	ระดับปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1 การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงมุ่งสู่นวัตกรรม	4.71	0.33	มากที่สุด	5
2 การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมและค่านิยมเอื้อต่อการเรียนรู้	4.73	0.34	มากที่สุด	3
3 การสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์	4.72	0.34	มากที่สุด	4
4 การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.77	0.31	มากที่สุด	2
5 การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.78	0.30	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	4.74	0.29	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวมปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.29) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่สูงที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.30) รองลงมา คือ การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.31) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมและค่านิยมเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.34) การสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.34) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงมุ่งสู่นวัตกรรม ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.33) ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 มีดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงมุ่งสู่นวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษารู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน ตื่นตัวอยู่เสมอต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน สามารถมองเห็นภาพอนาคต และมีวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบท 2) การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมและค่านิยมเอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะและความสามารถในการสร้างและใช้นวัตกรรมในการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กรด้วยการเล็งเห็นคุณค่าของนวัตกรรมเป็นสำคัญ และมีส่วนร่วมสร้างบรรยากาศในองค์กรที่เอื้อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในเชิงนวัตกรรม 3) การสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งเสริมได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างแท้จริง และแก้ปัญหา พัฒนา และส่งเสริมผ่านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 4) การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะและความสามารถคิดริเริ่ม คิดสิ่งใหม่ ๆ หลากหลายรูปแบบ หลายนุ่ม ส่งเสริมการศึกษาโดยอาศัยเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ทันสมัย และสนับสนุนให้พัฒนาต่อยอดและประยุกต์ใช้วิธีการใหม่ ๆ ตามลักษณะงานและบริบทขององค์กร และ 5) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ใช้ภาษาที่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถร่วมกันระดมความคิด เพื่อให้มีความคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ มาปรับปรุงการทำงานอยู่เสมอ

3. การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

รายการประเมิน	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงมุ่งสู่นวัตกรรม	3.97	0.09	มาก	4.06	0.30	มาก	4.20	0.28	มาก	4.02	0.16	มาก
การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมและค่านิยมเอื้อต่อการเรียนรู้	3.94	0.12	มาก	3.94	0.19	มาก	4.03	0.26	มาก	3.98	0.20	มาก
การสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์	3.95	0.26	มาก	4.00	0.13	มาก	4.02	0.33	มาก	4.26	0.16	มาก
การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม	4.03	0.27	มาก	3.96	0.23	มาก	4.01	0.09	มาก	4.27	0.17	มาก
การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	4.02	0.29	มาก	4.04	0.32	มาก	4.28	0.23	มาก	4.17	0.16	มาก
รวมเฉลี่ย	3.98	0.71	มาก	4.00	0.61	มาก	4.10	0.14	มาก	4.14	0.12	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ในด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.98, S.D. = 0.71) ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.00, S.D. = 0.61) ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.14) และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.12)

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ในภาพรวมพบว่า ปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด อันดับแรกคือ ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ด้านการสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงมุ่งสู่นวัตกรรม ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม มีปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดังนี้

1.1 ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมและค่านิยมเอื้อต่อการเรียนรู้ จากการศึกษาปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีการสร้างบรรยากาศวัฒนธรรม และค่านิยมเอื้อต่อการเรียนรู้ภายในองค์กรนวัตกรรมให้เข้ากับยุคดิจิทัล ซึ่งเกิดจากการขาดทักษะและความสามารถในการสร้างและใช้นวัตกรรมในการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับทักษะและความสามารถเกี่ยวกับการสร้างและใช้นวัตกรรมในการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กรด้วยจากการเล็งเห็นคุณค่าของนวัตกรรมเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ Wooi (2013) ที่อธิบายว่าการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมในองค์กรจะช่วยให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ

1.2 ด้านการสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์ จากการศึกษาปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีการสร้างเครือข่าย ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอันเป็นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เนื่องจากเป็นเรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีการพูดแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ภายในงานต่าง ๆ โดยส่งเสริมได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างแท้จริง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาแก้ปัญหา พัฒนา หรือส่งเสริม ผ่านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Arlene Pagaura (2020) ที่ว่าความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ความสำเร็จ

ขององค์กรใด ๆ ขึ้นอยู่กับประเภทของผู้นำในการจัดการโดยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ และการจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้

1.3 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงมุ่งสู่นวัตกรรม จากการศึกษาปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีการมุ่งเน้นการมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งสู่นวัตกรรมได้ตาม เหตุการณ์ปัจจุบัน และยุคดิจิทัล ทำให้รู้ไม่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากเป็นเรื่องที่ผู้บริหาร สถานศึกษาไม่มุ่งเน้นการวิเคราะห์และกระตุ้นแนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้มี ส่วนได้เสียร่วมกันวิเคราะห์ จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา ปัญหา อุปสรรค มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายที่ชัดเจน นำสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปวีณา กันถิน (2560) ที่ว่าการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นนวัตกรรมให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน

1.4 ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม จากการศึกษาปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขาดทักษะและความสามารถในการคิดริเริ่ม สร้างสรรค์นวัตกรรม หลากหลายรูปแบบ หลายแง่มุม เนื่องจากเป็นเรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับนวัตกรรมที่สนใจเพื่อใช้ในการบริหารงาน ภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิทยากร ยาสิงห์ทอง, และกนกอร สมปราษฎ์ (2560) ที่ว่า ด้านการมี ความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับนวัตกรรมเพื่อการนำมาใช้ในการ บริหาร สถานศึกษา

1.5 ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม จากการศึกษาปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัลอาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อพัฒนานวัตกรรมทาง การศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาขาดการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีส่วนร่วม ในการทำงาน ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่โปร่งใส และไม่มีความสามารถสื่อสารได้ทุกทิศทาง และไม่สามารถรับมือกับปัญหา และอุปสรรคได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิทยากร ยาสิงห์ทอง, และกนกอร สมปราษฎ์ (2560) ที่ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านการทำงานเป็นทีม

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 อภิปรายผลการวิจัยเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมและค่านิยมเอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนด ทิศทางโครงสร้างองค์กรและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของนวัตกรรมและส่งเสริมใช้และ สร้างนวัตกรรมได้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริม สนับสนุน สร้างขวัญกำลังใจสำหรับบุคลากรที่มีความคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรม มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาและอุปสรรค โดยมีความอดทนต่อปัญหาอุปสรรคที่กำลังเผชิญ และพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อการแก้ไขปัญหา ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างมีความสุข ส่งเสริมครูและบุคลากรให้พัฒนานวัตกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย สร้าง สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการทำงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียดเกิดความรู้สึกตื่นเต้น สนุกสนาน มีแรงบันดาลใจ ในการสร้างสรรค์ผลงานและเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับ Sherwood (2001) กล่าวถึง องค์กรนวัตกรรมว่ามี คุณลักษณะสำคัญที่สามารถสังเกตคือ บรรยากาศของการทำงานนำต้นตอมีชีวิตชีวา สนุกสนาน มี เสี่ยงอีกทีไม่เจียบจนเกินไป มีความเป็นมิตรต่อกัน ให้การสนับสนุนส่งเสริมนวัตกรรม มีรูปแบบ การทำงานแบบไม่เป็น ทางการ มีความสุขในการทำงาน และยิ่งสอดคล้องกับ Adair (1996) ที่ได้ กล่าวถึงองค์ประกอบขององค์กรที่มีการสร้างสรรค์ นวัตกรรมไว้ประการหนึ่งคือ บรรยากาศในการทำงานที่สนับสนุนการสร้างนวัตกรรม บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมสร้าง บรรยากาศในองค์กรที่เอื้อ ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

2.2 การสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยี เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกับครูเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมการศึกษา ส่งเสริมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติด้านพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีใน การจัดการเรียนการสอนสู่ความเป็นครูมืออาชีพ สร้างวัฒนธรรมการไว้วางใจ เคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์ที่ดี ร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา เปิดโอกาสให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อเชื่อมโยงกับ ผู้อื่น เพื่อสร้างเครือข่าย ส่งเสริมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งเชิงบวกและเชิงรุก มีความรู้ความเข้าใจในข้อมูลอย่างชัดเจน โดยมีทักษะ และเทคนิคที่หลากหลายในการสื่อสารข้อมูลผ่านช่องทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาเข้าใจตรงกัน อีกทั้งมีทักษะการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารและสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับครูและบุคลากร ซึ่ง

สอดคล้องกับ Quinn (1991) ที่ได้เสนอคุณลักษณะขององค์การนวัตกรรม ซึ่งสรุปมาจากการศึกษาคุณลักษณะหลักขององค์การ นวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จอันประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญคือ การให้ความสำคัญกับสื่อสาร ภายในขององค์การ องค์การควรส่งเสริมให้พนักงานมีโอกาสได้พบปะกันในลักษณะเครือข่ายวิชาชีพที่ทำให้เกิดความหลากหลายทางด้านทักษะ ความรู้ ความคิด และความเชี่ยวชาญ การสื่อสารเช่นนี้อาจ นำไปสู่การร่วมมือกันเพื่อพัฒนาหรือสร้างให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ และนวัตกรรม

2.3 การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงมุ่งสู่นวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมศึกษาวิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน นโยบาย จุดเน้น เพื่อนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพปัจจุบันไปสู่การสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของความเปลี่ยนแปลง อาจเป็นโอกาสหรืออุปสรรคที่ทำให้องค์กรต้องเปลี่ยนแปลง มีกลยุทธ์ในการดำเนินงานขององค์กรเดินหน้าไปได้โดยการขจัดอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานที่ขาดประสิทธิผล และติดตามข้อมูลข่าวสารการศึกษาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในองค์กร ให้การสนับสนุนการแสวงหาความรู้และทักษะใหม่ ๆ ของบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษา ใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาในอนาคต สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวมได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และสามารถนำมาใช้กำหนดกลยุทธ์ และพันธกิจในเชิงนวัตกรรมได้อย่างชัดเจน และสร้างความกระตือรือร้น และความคิดเชิงบวกต่อบุคลากรในการร่วมกันกำหนดทิศทางในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุสรฯ สุวรรณวงศ์ (2558) ได้กล่าวว่า การขับเคลื่อนสถานศึกษาด้วยแผนงานหรือกลยุทธ์ใหม่ ๆ จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง

2.4 การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาโดยใช้นวัตกรรมเป็นฐาน นำยุทธศาสตร์ นโยบายและเหตุการณ์มาใช้เป็นฐานในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในองค์กร สามารถสร้างและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา สอดคล้องกับสภาพปัญหาแล้วนำนวัตกรรมไปใช้ได้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม โดยรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบ พัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการศึกษา โดยอาศัยเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ทันสมัย ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน โดยผลักดันเพื่อส่งเสริมและต่อยอดให้ผู้ได้บังคับบัญชาในพัฒนานวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น บริหารจัดการโดยให้ความเป็นกันเองเพื่อลดความกดดันในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้อง มณฑาทิพย์ เสวยงคะ (2556) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีกระบวนการคิด การสร้างภาพ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ของมนุษย์ที่มีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตมนุษย์ ให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ พฤติกรรมใหม่ กระบวนการดังกล่าวอาจเกิดจากประสบการณ์ ทักษะที่ตีเปิดกว้าง หรือ เสรีภาพทางความคิด และกระบวนการนั้นจะสามารถประมวลผลจากสมองนำไปสู่การ พัฒนาเป็นวิธีการทำงาน การตัดสินใจ การแก้ปัญหา

2.5 การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ ในการร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การร่วมพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา สนับสนุนร่วมกับบุคลากรในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดแนวคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลภายในองค์กร เลือกใช้วิธีการสื่อสารให้เหมาะสมแต่ละบุคคล โดยใช้ข้อความกระชับ ชัดเจน เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชามีความเข้าใจตรงกัน แสดงให้เห็นถึงความปลอดภัยในความรู้สึกของผู้ได้บังคับบัญชาในการทำงานร่วมกัน สามารถโน้มน้าวหรือจูงใจผู้ได้บังคับบัญชาให้เกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ไอรินทร์ ตอนแหยม (2556) ที่ได้กล่าวว่า หากผู้บริหารงานระดับสูงเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน และมีอิสระในการทำงาน ตลอดจนมีสิทธิในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา

3. การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จากผลการประเมินทั้ง 4 ด้าน ในด้านความถูกต้องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษากำลังแก้ไขปัญหาเหล่านี้เพื่อที่จะได้พัฒนาโดยการสร้างสรรค์นวัตกรรมต่อไป ด้านความเหมาะสมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงมุ่งสู่นวัตกรรม ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเปลี่ยนแปลงจากสภาพปัจจุบันสู่การสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษา ด้านความเป็นไปได้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารใช้เทคนิคการสื่อสารอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับบุคคล เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกา

ร่วมงานกับผู้อื่น และด้านความเป็นประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหา สร้าง และพัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาโดยอาศัยเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ทันสมัยและประยุกต์ใช้วิธีใหม่ตามลักษณะงานและบริบทขององค์กร ทั้งนี้การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีผลการวิจัยมีความสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงมุ่งสู่นวัตกรรม ปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในด้านการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน อยู่ในระดับสูงที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์ โดยการหาข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาให้ทันต่อโลกปัจจุบันเพื่อที่สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบันได้

1.2 การสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรมและค่านิยมเอื้อต่อการเรียนรู้ มีปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในการมุ่งเน้นให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กรด้วยการเล็งเห็นคุณค่าของนวัตกรรมเป็นสิ่งสำคัญ อยู่ในระดับสูงที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญและศึกษาโครงสร้างองค์กร ซึ่งมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ สภาพปัจจุบัน นโยบาย จุดเน้น เพื่อกำหนดทิศทางโครงสร้างวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นนวัตกรรมเป็นสิ่งสำคัญภายในองค์กรได้อย่างชัดเจน

1.3 จากการวิจัยที่พบว่า การสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์ มีปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับสูงที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรศึกษารายละเอียดของเรื่องการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีทักษะ และเทคนิคที่หลากหลายในการสื่อสารข้อมูลผ่านช่องทางเทคโนโลยีต่าง ๆ

1.4 จากการวิจัยที่พบว่า การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม มีปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในด้านการมีทักษะและความสามารถคิดริเริ่ม คิดสิ่งใหม่ ๆ หลากหลายรูปแบบ หลายแง่มุมอยู่ในระดับสูงที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป มุ่งเน้นในการแก้ปัญหาโดยใช้นวัตกรรมเป็นฐาน แสวงหาแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา

1.5 จากการวิจัยที่พบว่า การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม มีปัญหาของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในด้านการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการทำงานนั้น ๆ อยู่ในระดับสูงที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะที่แสดงถึงภาวะผู้นำและการร่วมงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยให้ความร่วมมือในองค์กรแสดงศักยภาพของตนเอง รับฟังข้อเสนอแนะ รับฟังความคิดเห็น และมีกลยุธยมิตรที่ดีต่อกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด แต่เป็นด้านสูงที่สุด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปว่าควรศึกษาแนวทางการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

2.4 ควรทำการพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชาญ. (2562). **ภาวะผู้นำกับคุณภาพสถานศึกษา**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). **แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- จूरิวรรณ จันพลา. (2559, มกราคม-มิถุนายน). การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้ประกอบการในธุรกิจแปรรูปอาหาร. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*. 9(1): 53-60.
- ปวีณา กันถิน. (2560). **ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐ เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5**. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระครูใบฎีกาอภิชาติ ธรรมสุโท, และพระครูปลัดพงศ์พันธ์ ขนดีโสภโณ. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ในทศวรรษหน้า. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. 4(2): 313-325.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์, และคณะ. (2562). **การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณฑาทิพย์ เสยยงคะ. (2556). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มณีนรัตน์ สุดเต้. (2563). **แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- วิทยากร ยาลิ่งห์ทอง, และกนกอร สมปราชาญ. (2560, กรกฎาคม-กันยายน). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 11(3): 234-244.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. (2564). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564**. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2566, จาก <http://122.154.179.4/nsw01/images/pic/pdf/351.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). **ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี 385/2559 ให้นโยบายผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ (ออนไลน์)**. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2566, จาก <http://www.moe.go.th/websm/2016/sep/385.html>.
- สุภัทรศักดิ์ คำสมารถ, ศิริทิพย์ กุลจิตตรี, และโกวิท จันทะปะละ. (2563, พฤษภาคม-มิถุนายน). แนวทางการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรพ์ขึ้น. *Journal of Modern Learning Development*. 15(3): 245-259.
- อนุสรรา สุวรรณวงศ์. (2558). **กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู โรงเรียนเอกชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไอรินทร์ ดอนแหยม. (2556). **การศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- Adair, John E. (1996). *Effective Innovation: How to Stay Ahead of the Competition*. London: Pan Books.
- Adjei, D. (2013, June). Innovation Leadership Management. *International Journal of ICT and Management*. 1(2): 103-106.
- Pagaura, A. R. (2020, March-April). Innovative Leadership Attributes of School Administrators in the Philippines: Implications for Educational Management. *Interdisciplinary Research Review*. 15(2): 1-7.

- Quinn, R., & Spreitzer, G. (1991). The Psychometric of the Competing Values Culture Instrument and an Analysis of the Impact of Organizational Culture on Quality of Life. In: Woodman, R.W. and Pasmore, W.A., Eds., **Research in Organizational Change and Development**. 5, JAI Press, Greenwich: 115-142.
- Sherwood, D. (2001). **Smart things to know about innovation & creativity**. Oxford: Capstone.
- Weiss, S. D., & Legand, P. C. (2011). **Innovative Intelligence**. Ontario: John Wiley & Sons.
- Wooi, T. (2013). **Innovation Leadership in Education**. Retrieved 5 October 2022, from <https://www.slideshare.net/timothywooi/innovation-leadership-in-education-29983666>